

RUDOLF MEDEK (8. 1. 1890 v Hradci Králové – 22. 8. 1940 v Praze)

Medailonek žáci

Rudolf Medek se narodil 8. ledna 1890 v Hradci Králové, kde prožil i celé dětství. Jeho otec nebyl příliš bohatý, pracoval jako švec. Maminka chlapci brzy zemřela a Rudolfovi se po ní velmi stýskalo. Asi na její přání se stal učitelem. Práce ve škole jej ale nebavila, raději vymýšlel povídky a básně. Psaní ho těšilo od dětství, v uznávaném literárním časopise mu poprvé otiskli báseň, když mu bylo 19 let.

V létě roku 1914 začala první světová válka. Rudolf Medek krátce předtím ukončil vojenskou službu, a tak byl také povolán do boje. Nechtěl ale válčit

na straně Rakousko-Uherska. S kamarády složil tajnou přísahu, že úmyslně nezabije ani jednoho vojáka Dohody a při první příležitosti z rakousko-uherské armády uteče. A přísahu dodržel: o Vánocích roku 1915, pár měsíců po svém příchodu na frontu, dezertoval do ruské armády.

V ruské armádě tehdy existovala vojenská jednotka složená hlavně z Čechů a Slováků. Do ní se Rudolf Medek dobrovolně přihlásil. Brzy se ukázalo, že je velmi dobrým vojákem, a tak sbíral pochvaly za úspěšné akce a vojenská vyznamenání. Získal si důvěru vojáků a postupně se stal jedním z vůdců československých vojsk na Rusi. Na konci světové války (1918) měl také již hodnost podplukovníka.

Nezapomněl ani na svou velkou zálibu – psaní. Po celou dobu války přispíval do různých vojenských časopisů a stal se dokonce šéfredaktorem jednoho z nich. Psal i básně o hrdinství a boji Čechoslováků za svobodu jejich země, které si vojáci velmi rádi četli. Nejslavnější z nich se jmenuje *Zborov* podle místa, kde Češi a Slováci vybojovali své první velké vítězství.

Z války se Rudolf Medek vrátil domů roku 1919. Procestoval přitom velký kus světa: Sibiř, Čínu, Japonsko, USA, Francii, ... Po zbytek života už zůstal věrný armádě – stal se vojákem z povolání. Řídil nově vzniklé vojenské muzeum v Praze na Žižkově, které mělo lidem připomínat boj českých a slovenských dobrovolníků za nezávislost Československa. Muzeum proto dostalo v roce 1929 název Památník osvobození. Medek je řídil velmi dobře a za svou práci získal roku 1931 hodnost generála.

I jako voják z povolání se dál věnoval literatuře. Psal ale jinak než před válkou. Podobně jako Památník osvobození i Medkovy knihy teď chtěly lidem vyprávět o hrdinství československých vojáků za první světové války, popsat jim detaily bitev a ukázat překážky, které museli bojovníci za svobodu Československa zdolávat. Medkova vyprávění o válce mají podobu románů, povídek, novel, básní a divadelních her. Část své tvorby věnoval i dětem: psal pro ně povídky, pohádky a básně o československých vojácích. Kromě toho vydal několik cestopisů a své paměti.

Po návratu z války se Rudolf Medek také oženil. První manželství s dívkou, kterou znal již před válkou, trvalo jen krátce. Ale už roku 1922 si vzal za ženu novinářku Evu Slavičkovou, dceru slavného malíře Antonína Slavička. Díky tomuto sňatku se dokonce stal členem široké rodiny prezidenta Masaryka, neboť nevlastní otec Evy Slavičkové byl Masarykův syn.

S manželkou Evou zůstal Medek až do smrti. Narodily se jim tři děti. První z nich, dcera Eva, ale bohužel zemřela v necelých dvou letech. Synové Ivan a Mikuláš se v dospělosti stali stejně slavnými jako jejich otec. Ivan Medek (1925-2010) byl známým novinářem a hudebním kritikem, kromě toho také řídil kancelář prezidenta Václava Havla. Mikuláš Medek (1926-1974) se proslavil jako malíř. O všech třech svých dětech napsal Rudolf Medek krásné básně.

Rudolf Medek byl velký vlastenec. Pro nezávislost Československa mnohokrát riskoval vlastní život a velmi mu záleželo na tom, aby si české země svobodu uchovaly. Také měl rád Rusko, které během války důvěrně poznal. A protože viděl, jak krutě se ruští bolševici chovali, když se dostali v listopadu 1917 k moci, věřil, že je komunistický režim neštěstím pro Rusko a nebezpečím pro celou Evropu. Jeho bojovné vlastenectví vadilo nacistům a jeho kritika bolševické tyranie zase provokovala komunisty. Když v českých zemích vládli nacisté (1939-1945) a komunisté (1948 – 1989), byl proto Rudolf Medek na seznamu zakázaných autorů a jeho knihy byly vyřazeny z knihoven. On sám zemřel hned v prvních letech nacistické okupace českých zemí, 22. srpna 1940, v pražské nemocnici Na Bulovce.

Vysvětlivky:

- **První světová válka, Rakousko-Uhersko, Dohoda (2. odstavec)**

V létě roku 1914 začala velká válka, ve které bojovalo mnoho zemí. Dnes jí nazýváme první světová válka. Česká republika ani Československo tehdy neexistovalo, české země byly součástí velkého státu, který se jmenoval Rakousko-Uhersko. V první světové válce bylo Rakousko-Uhersko spojencem Německa. Společně bojovaly proti státům, které se nazývaly Dohoda: Francie, Velká Británie, Rusko.

První světová válka skončila 11. listopadu 1918 vítězstvím států Dohody. Rakousko-Uhersko se před koncem války rozpadlo, 28. října 1918 vzniklo Československo.

- **Bolševik, bolševismus (poslední odstavec)**

Během první světové války (1914-1918) došlo v Rusku ke dvěma revolucím. Ta druhá začala 7. listopadu 1917 a zorganizovali ji tzv. bolševici, tedy komunisté. Vůdcem Ruska se stal Vladimír Iljič Lenin, po jeho smrti Josif Vissarionovič Stalin.

Oba muži (Lenin, Stalin) byli zároveň vůdci Komunistické strany Sovětského svazu. To byla politická strana, kterou si bolševici roku založili.

Komunistický režim v Rusku vydržel až do roku 1990.

- **Nacista, nacismus (poslední odstavec)**

Roku 1933 se stal vůdcem Německa Adolf Hitler. Politika, kterou prosazoval, se jmenuje nacismus. Nacistické Německo vedené Adolfem Hitlerem začalo obsazovat okolní země (Rakousko, Československo) a 1. září 1939 zahájilo největší válku v historii světa, nazývanou druhá světová válka. Německo válku prohrálo 8. května 1945.

Zdroj fotografie: www.langhans.cz [15. 12. 2014].

RUDOLF MEDEK (1890 – 1940)

© Spolek ČŠBH. Licence CC BY-NC-ND <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> Projekt byl podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci dotačního Programu na podporu činnosti nestátních neziskových organizací působících v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání v roce 2014.